

เทศน์อบรมพระ ณ วัดป่าบ้านตาด

เมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๒๙

ขอความเป็นธรรม

การปฏิบัติครูบาอาจารย์ที่พาดำเนินก็มี การอบรมสั่งสอนให้ถูกต้องตามแนวทางก็ได้ รับจากท่านอยู่เสมอ หลักธรรมหลักวินัยตามตำรับตำราก็มี เราก็เคยได้สำเนียงได้ศึกษา ทางตาก็ได้เห็นท่านพาดำเนิน ทางหูก็ได้ยินเสียงการอบรมสั่งสอน ทางใจซึ่งเป็นนักคิดอยู่ แล้ว หากเราจะน้อมมาคิดทางอรรถทางธรรมก็ได้คิดเต็มหัวใจ เช่นเดียวกับกิเลสนำไปใช้ นั้นเอง ความเห็นมีอะไรขัดข้องกัน ถ้าเราไม่ยอมให้สิ่งต่ำทรามทั้งหลายเหล่านั้น มาคว้า เอาหัวใจไปเป็นเครื่องมือของมันเสียเท่านั้น เราก็นำมาคิดเพื่ออรรถเพื่อธรรมได้เช่นเดียวกับมันนำไปคิดเพื่อประโยชน์ของมัน

การเสาะแสวงหาความดีก็ย่อมได้ชัดได้แจ้ง หรือได้ต้านทานกับสิ่งไม่ดีทั้งหลาย ซึ่งมี อยู่รอบด้าน รอบตัวของเรา ปราชญ์ที่ได้เป็นสรณะของพวกเรามี พุทธ ธรรม สงฆ์ ธรรม คจฺฉามิ เป็นหลักสำคัญ ล้วนแล้วแต่ท่านฝึกท่านทรมานอย่างหนัก ไม่ใช่อย่างธรรมดา ไร่ เรามีแต่ความมั่งง่าย ความสะเพร่า ความต้องการให้สุกก่อนห้าม มันเลยกลายเป็นลักษณะ ขายก่อนซื้อไปเสีย ผลประโยชน์ที่จะพึงได้จึงไม่ค่อยปรากฏหรือไม่ปรากฏ

สอนก็สอนกันมามากมาย ถ้าจิตไม่ตื้อไม่ต้านชินชาไปเสียอย่างเดียวแล้ว เราแน่ใจว่า ต้องได้หลักได้เกณฑ์จากการประพฤติปฏิบัติธรรมทั้งหลาย นับแต่ขั้นสมาธิขึ้นไป ความ เยือกเย็นน่าจะได้เพราะการฝึก ความฉลาดทางด้านปัญญาที่เช่นเดียวกัน นี่มันไม่ได้เรื่อง ใต้ราว นี่ก็เท่ากับกิเลสมันห้าห้าเราอยู่ตลอดเวลา หากความเป็นธรรมแก่ตัวเองไม่มี มีแต่ เรื่องของกิเลส เรื่องเหยียบย่ำทำลายตัวอยู่เสมอ แล้วจะเอาของดิบของดีมาจากไหน

สอนก็สอนมามากต่อมาก หลายปีหลายเดือนแล้วสอนหมู่สอนเพื่อนก็ดี ที่มาอยู่นี่อยู่ นาน ๆ ก็มี แต่สำคัญที่มาด้วยความตั้งใจจริง ๆ สนใจจริง ๆ ในการสำเนียงศึกษาและ

การประพฤติปฏิบัติตัว ผลก็จะไม่นอกเหนือไปจากการปฏิบัติเหล่านี้ ครูบาอาจารย์ทั้งหลายท่านก็เคยทำอย่างนั้นมา และได้ผลมาแนะนำสั่งสอนพวกเรา

เรื่องความหลักลอยในใจนี้สำคัญมาก ใจไม่มีหลักมีเกณฑ์ รวนเร่ร่อน ทั้ง ๆ ที่มีหลักยึดก็ไม่สนใจจะยึดจะเกาะ นี่ละชาวพุทธเราถึงเหลวไหล ทั้ง ๆ ที่ถือพุทธศาสนาซึ่งเป็นศาสนาเอกด้วย ก็เอกแต่ศาสนา คนที่นับถือก็ไม่ได้ผลได้ประโยชน์อะไร กลายเป็นคนรวนเรหาหลักยึดไม่ได้ เขาว่าอะไรก็หลงไปตามเขา คำว่าไปตาม สุดท้ายก็คว้าน้ำเหลว ๆ ไปอย่างนั้น เพราะขาดความสนใจ เนื่องจากเอาความสนใจทุ่มเทไปในสิ่งอื่น หรือสิ่งที่ไม่เป็นสารประโยชน์อะไรเสียมากต่อมาก สิ่งที่เป็นสาระจึงไม่ค่อยมีหรือไม่มีภายในใจ ใครว่าอะไรใครทำอะไรมาก็เชื่อเขา เชื่อไป ๆ เสีย และเชื่อก็ไม่จริง อะไรก็ไม่จริงทั้งนั้นแหละเหลว ๆ ไหล ๆ

ยิ่งทุกวันนี้ศาสนายังมีสิ่งแทรกซึม มีสิ่งทำลายเอามากที่สุด ในพวกเดียวกันเพศเดียวกันนี้แหละตัวทำลายสำคัญมาก เพราะจิตที่เป็นตัวข้าศึก สิ่งที่เป็นข้าศึกอยู่ภายในจิต นั้นมันอาศัยเพศอันนี้ อาศัยเพศสมณะนี้ออกทำลายได้อย่างองอาจกล้าหาญ ได้อย่างเปิดเผย มองไปที่ไหนก็เห็นอยู่ชัด ๆ นี้

ถ้าต่างคนต่างมีความสนใจจริงจังกับพุทธศาสนาแล้ว ทำไมจะไม่ทราบว่ามันปลอมอันไหนจริง อันไหนเป็นข้าศึก อันไหนเข้ามาทำลาย อันใดเป็นคุณ ทำไมจะไม่ทราบหัวใจดวงเดียวกัน เพื่อความคิดเช่นเดียวกัน เรียนจากอรรถจากธรรมจากคัมภีร์แห่งพุทธศาสนาอันเดียวกัน มันแยกมันแยะคิด ตรงไหนมันปลอมตรงไหนมันจริงทำไมจะไม่ทราบ ถ้าไม่หลับตาอยู่เสียอย่างเดียวเท่านั้นก็ช่วยไม่ได้ สุดท้ายศาสนาก็จมไป ๆ หาที่ยึดที่เกาะไม่ได้ มีแต่พวกเดียวกันทำลายกัน ตะกั้นอยู่อย่างนั้น หาผู้จะส่งเสริมเป็นความดีความดีขึ้นมา เพื่อเป็นสาระแก่ตนและส่วนรวมมันไม่มีนะ มีแต่เรื่องทำลายกัน

ใครก็อยากอวดดีอวดเก่ง มีแต่เรื่องกิเลสทั้งมวลหาเรื่องธรรมไม่มี จะเอาความสุขความเจริญมาจากไหน ใครจะประกาศว่าตนเก่งขนาดไหนก็ตามเถอะ ถ้าประกาศด้วยวิธีที่เป็นข้าศึกต่อธรรมแล้ว มันจะต้องเลวลงเสื่อมลง ทำลายลงไปทั้งเขาทั้งเรา คือทั้งตัวผู้

ประกาศนั้นโดยไม่ต้องสงสัย จะเอาความเจริญมาจากไหน ก็กิเลสซึ่งเป็นข้าศึกต่อธรรมอยู่ แล้ว มันจะพาโลกพาสงสารให้มีความเจริญรุ่งเรืองไปไหน ถ้าหากพาโลกให้มีความเจริญรุ่งเรืองเพราะมันแล้ว ก็มันครอบหัวใจอยู่ทุก ๆ ดวงอยู่แล้วนี่ บ่นกันว่าทุกข์ว่าลำบากว่าทรมานอะไรกัน นี่ละเรื่องของมันเป็นอย่างนั้น มีอยู่รอบด้านเวลานี้

ศาสนาก็ล่วงมา ๒,๕๐๐ กว่าปีนี่ ยิ่งเห็นชัดเข้า ๆ เพราะความสนใจที่จะหาของจริง นั้นมีน้อยยิ่งกว่าเรื่องจอมปลอม เรื่องอวดฤทธิ์อวดเดช อวดหาเหตุหาผลไม่ได้ แต่อยากดิบอยากดีอยากโต่งอยากดัง เรื่องของกิเลสหากอยากอย่างนั้น แล้วมันก็ทำลายเราด้วยวิธีนั้น ทำลายทั้งตัวและทำลายทั้งส่วนรวมด้วย ถ้าเรื่องธรรมแล้วไม่อยากอวด อยากไปหาอะไร อวดทั้ง ๆ ที่ไม่มีความจริงเกิดประโยชน์อะไร ถ้ามีความจริงอยู่ในตัวแล้ว อวดไม่อวดก็มีก็จริง

ศาสนาหลักธรรมชาติจริง ๆ แล้วไม่เป็นภัยต่อผู้ใด เพราะฉะนั้นใครจึงมาแอบอ้างได้อย่างง่ายดาย เอาศาสนาไปเป็นเครื่องมือและทำลายกัน เวลาจะทำลายไม่เอาเรื่องของศาสนาไปทำลาย มันเอาเรื่องของกิเลส แต่อาศัยศาสนาเป็นโล่บังหน้า เพราะโลกทั้งหลายนับถือ โลกทั้งหลายลงใจ เช่นอย่างเขาขอความเป็นธรรมอย่างนี้เป็นต้น มันขออะไรความเป็นธรรม ต่างคนต่างหาความเป็นธรรมไม่ได้ จะขอความเป็นธรรมมาจากไหน มีแต่พวกอธรรมด้วยกันขอความเป็นธรรมทั้งนั้น แล้วเอาความเป็นธรรมมาจากไหน ถ้าต่างคนต่างเป็นธรรมแล้วจะหาชอกันที่ไหน ไม่ต้องขอ แน่ะ เรื่องก็มีเท่านั้น

ย่นเข้ามาถึงผู้ปฏิบัติเราก็เหมือนกัน ทุกวันนี้เราก็มุ่งต่ออรรถต่อธรรม ก็คือขอความเป็นธรรม แต่การประพฤติปฏิบัติเป็นอีกอย่าง ความเคลื่อนไหวของจิตเคลื่อนไปอีกอย่าง ไม่ตรงตามแถวตามแนวแห่งความเป็นธรรม มันก็หาความเป็นธรรมไม่ได้ นอกจากเป็นกิเลสไปหมด ทุกอาการที่เคลื่อนไหวแห่งความคิดความปรุง ตลอดถึงวาจาหรือกายภาพระพฤติ แสดงออกไปเป็นเรื่องของกิเลสทั้งหมด เพราะเรื่องขอความเป็นธรรมเป็นเจตนาที่คิดขึ้นชั่วขณะ แต่เวลาก้าวเดินมันเป็นเรื่องของความเป็นกิเลสทั้งหมด จะหาความเป็นธรรมมาจากไหน เช่น สมาธิธรรม สมาธิธรรมจะเกิดขึ้นได้ด้วยวิธีใดท่านก็สอนไว้แล้ว แต่

เราไม่ดำเนินตามหลักหรือทางของสมาธิธรรม ก็หาความสงบหาความตั้งมั่นไม่ได้จิตใจคนเราพระเรา

หาอุบายวิธีฝึกกรรมกันหลายด้านหลายทาง หลายแง่หลายส้นหลายคม แล้วกิเลสจะเหนือธรรมะไปได้อย่างไร ก็ธรรมะแท้ ๆ เป็นเครื่องปราบกิเลส ไม่มีอะไรจะปราบกิเลสได้ลงคดียิ่งกว่าธรรม พระพุทธเจ้าก็พาปราบมาแล้ว สอนโลกกระเทือนโลกธาตุมาได้เท่าไร เฉพาะองค์ปัจจุบันเรานี้ได้ ๒,๕๐๐ กว่าปีมาแล้ว นี่เรื่องของธรรมที่ประหารกิเลสทั้งนั้นปราบปรามกิเลสทั้งหมด ถ้าเดินตามหลักที่ท่านสอนหรือท่านดำเนินมาแล้วได้ผลมาแล้วทำไมจะไม่ได้ ที่นี้มันไม่ได้เรื่องนั้นซิ สติสตั้งก็ไม่ได้เป็นหน้าเป็นหลังอะไรเลย

ฝึกให้มันหลายด้านหลายส้นหลายคม หลายอุบายหลายวิธีการฝึก เพราะเราก็อทราบอยู่แล้วว่า กิเลสมันฉลาดแหลมคมมาก นี่เคยสอนมาไม่รู้กี่ครั้งกี่หน อะไรจะแหลมคมแยบคายยิ่งกว่ากิเลส ในโลกธาตุนี้มีแต่กิเลสเป็นเจ้าของอำนาจ เพราะความฉลาดแหลมคมของมันนั่นเอง จะให้ธรรมเป็นเจ้าอำนาจก็ต้องผลิตธรรมขึ้นมาใช้เพื่อปราบกิเลส ก็ปราบได้อย่างพระพุทธเจ้าและสาวกอรหัตตอรหันต์ท่าน นั่นก็เห็นตัวอย่างกันอยู่ที่นี่ ถ้านำมาใช้ในทางที่เป็นธรรมก็เป็นธรรมภายในตัวของเรา ภายในใจของเราเอง

นี่เห็นทำความเพียรก็มีแต่กิริยา ๆ อាកกร ใจไม่ทราบไปไหน หาความจดจ่อต่อเนื้อง ด้วยความมีสติสตั้งไม่ได้ แล้วทางจงกรมเป็นยังงัยทุกวันนี้ มันไม่ใช่เป็นดงเสื่อไปหมดแล้ว เทรอ มาอยู่ที่นี่มาอยู่กันอะไร นั่งสมาธิมันได้ถึง ๕ นาทีใหม่นี้ เดินจงกรมได้พอ ๓๐ นาทีใหม่ ผมอกจะแตกแล้วนะอยู่กับหมู่กับเพื่อน หนักมากทีเดียว มองดูแพล็บ ๆ ๆ มันหากขวางตาขวางหูอยู่นั้นแหละ มันทำไมถึงขวาง

เรารับหมู่เพื่อนไว้ด้วยความเมตตาสงสาร และแนะนำสั่งสอนด้วยความเมตตาแท้ ๆ เหตุใดมันจึงขวางหูขวางตา พิจารณาบ้างซิหมู่เพื่อน มันขวางธรรมมันก็ขวางตาซิ เราคิดเป็นธรรมแท้ ๆ กับหมู่กับเพื่อน ดูด้วยความเป็นธรรม บกพร่องตรงไหน ๆ มันมีแต่เรื่องกีดเรื่องขวาง ความบกพร่องทั้งนั้น มันจะไม่ขวางยังงัย เพราะสิ่งเหล่านี้ได้ดำเนินมาแล้ว ไม่ใช่ไม่ได้ดำเนินมา แล้วมาคุยโม้อวดเพื่อนฝูงเฉย ๆ ได้ก้าวมาได้ดำเนินมาทุกสิ่งทุก

อย่าง

ความเป็นผู้น้อยก็เคยมาแล้ว จนกระทั่งได้เป็นผู้ใหญ่ โดยความเสกสรรปั้นยอะอะไรก็แล้วแต่เออะ มาถึงขนาดนี้ และวัยก็วัยใหญ่แล้ว แก่แล้วขนาดนี้ หมู่เพื่อนก็มาถือเป็นคนครู เป็นอาจารย์ ก็มีความเป็นผู้ใหญ่ตามสมมุตินิยม หรือตามหลักธรรมชาติมันก็เป็นด้วยวัย ดำเนินมาหมดแล้ว หมู่เพื่อนเป็นยังไงทำไมจะไม่รู้

มันอยู่กันแก๊ง ๆ ก้าง ๆ อู๋ย ดูไม่ได้จะว่าไง ทนเอานะ จะตายแล้วนะนี่ ความเฉลียวจลาดมองดูแงไหนก็ไม่เห็นแสดงออกมาให้เห็น แล้วก็ไปปฏิบัติจิตให้มีความสงบเยือกเย็น เพราะอำนาจของสติธรรม ปัญญาธรรม วิริยธรรม ได้ยังไง นอกจากเป็นเรื่องของกิเลสหลุดลากลไปตลอดเวลาทั้ง ๆ ที่ทำความเพียร แล้วเข้าใจว่าตนทำความเพียรอยู่เท่านั้น มันถึงไม่เห็นเหตุเห็นผลอะไร

สอนก็สอนเสียจน...จะให้สอนอะไรอีกนักหนา ทุกวันนี้กำลังวังชาก็ลดลง ๆ อยู่ไป ๆ เท่านั้นเอง พุดตามความจริงอย่างนี้ละ มันไม่ได้สนใจกับอะไรแล้วนี่เวลานี้ มันหดเข้า ๆ มา ความเมตตาตายอมรับว่าเมตตาสงสาร แต่เครื่องมือที่จะใช้ทำผลประโยชน์แก่โลกตามความเมตตานี้มันลดลง ๆ ไม่เอาไหนแล้ว หดเข้ามา ๆ ด้วนเข้ามา ๆ การแนะนำสั่งสอน หมู่เพื่อนมันไม่พร้อมเสียแล้ว ร่างกายก็คอยแต่จะพัง ใครก็รุมเข้ามา มาแล้วไม่ได้หน้าได้หลังอะไร นี่หนัก หนักอยู่ตลอด

เราแปลกใจเอามากที่พระพุทธศาสนาที่พระองค์ทรงแสดงไว้นี้ แสดงเรื่องมรรคเรื่องผล เรื่องสมาธิ เรื่องปัญญา เรื่องวิมุตติหลุดพ้นทั้งนั้น ไม่มีอะไรบกพร่องเลย แล้วทำไมผู้ปฏิบัติเราถึงจะคว้าน้ำเหลว ๆ ก็ให้กิเลสพาคว่ามันก็คว้าน้ำเหลวละซิ ถ้าธรรมพาคว่าทำไมจะไม่ติดมือขึ้นมา นี่สำคัญตรงนี้

หัดคิดอ่านชิสติปัญญามีอยู่ อยู่ทำไมอยู่ไปวันหนึ่ง ๆ ตื่นอะไร ตื่นมิดตื่นแจ้ง ตื่นปีตื่นเดือนตื่นวันตื่นคืนตื่นอะไร มันมีมิดมีแจ้งมาตั้งแต่กับไหนกัลป์ใด ได้ผลได้ประโยชน์อะไร ความคิดความปรุงการกระทำของตัวเองต่างหากจะทำให้ลุ่มจมเสียหายก็ดี ทำให้เจริญรุ่งเรืองก็ดี มันเรื่องของเรานี้ต่างหาก ไม่ใช่เรื่องของมิดของแจ้ง ดินฟ้าอากาศและแร่ธาตุต่าง

ๆ อันใดเลย นอกจากใจดวงเดียวนี้เท่านั้น เป็นรากฐานอันสำคัญที่จะสร้างความดีและความลุ่มจมแก่ตน มีเท่านั้น

ดูลงไปตรงนี้ซิ ธรรมอยู่ตรงนี้ไม่อยู่ที่อื่น ไม่อยู่กับเม็ดกับแฉ่งวันคืนปีเดือน อยู่ที่หัวใจกิเลสมันบีบอยู่หัวใจนั้น มีมากมีน้อยแสดงขึ้นที่ใจให้เห็นอยู่ชัด ๆ ธรรมก็เกิดขึ้นที่นั่น ผลิตขึ้นได้ที่นั่น ทำไมไม่มองดูตรงนั้น

ทำจิตให้สงบ หรือจะบริการรรมคำใดให้อยู่กับคำบริการรรมนั้น ด้วยความยืดยาวไปสักหน่อยพอให้สับสนเนื่องกัน เพื่อจิตจะได้มีความสงบร่มเย็นก็ทำไม่ได้ ปล่อยให้แต่กิเลสลากไป ๆ เสีย ทั้ง ๆ ที่มันก็เคยลากอยู่ตลอดเวลาแล้ว ทำไมจึงเพลिनกับมัน คล้อยตามมันตลอด ถ้าไม่คล้อยตามมันจะลากไปไม่ได้ ถ้าไม่เชื่อมันไม่คล้อยตามมัน มันจะลากไปไม่ได้ ถ้างลได้เห็นว่ามันเป็นข้าศึกกับตนอยู่แล้ว ยังไงก็ต้องพิดกันจนแหลกให้ได้ ในเวลาหนึ่งกาลหนึ่งอิริยาบถหนึ่งจนได้ ได้สติสตั้งไปเรื่อย ๆ คนเรา

อันนี้ซิมี่แต่เรื่องมันหลอก ความปรุงมันปรุงยังงิ คิดดูซิมาตั้งแต่วันเกิดมันปรุงเรื่องอะไรบ้าง ที่ว่าสังขาร ๆ มันปรุงเรื่องอะไร สัญญามันหมายโน้นหมายนี้ มันหมายเรื่องอะไร นี่ก็อาการของจิตทั้งนั้นมันวาดภาพขึ้นมาหลอกเจ้าของ ๆ เหมือนกับเป็นของจริงขึ้นมา นี่มันหลอก หลอกอยู่ทุกลำเวลา หลอกมาตั้งแต่ไหนแต่ไร ทำไมจึงตื่นอยู่ตลอดเวลาไม่ชินชาเลย นี่ซิมี่มันนำแปลกใจเอามากที่เดียว

ลองดูจิตมันหลอก หลอกอยู่ตลอดเวลาไม่มีความเบื่อไม่มีความอึดพอ พอใจให้มันหลอกอยู่ตลอดไม่เห็นโทษของมัน นี่แหละที่ไม่เห็นธรรมเพราะอันนี้เอง จึงระงับมันไม่ได้ และเอาความปรุงอันจริงที่จะแก้กันขึ้นมา มันก็ไม่ยอมรับพอกีนาทีละ เช่น คำบริการรรม ๆ นี่เป็นความปรุงเหมือนกัน เป็นสังขารเหมือนกัน แต่เป็นสังขารฝ่ายธรรม สังขารฝ่ายมรรค ความปรุงโดยลำพังของจิตเป็นสังขารฝ่ายสมุทัย กิเลสผลักดันออกมาให้คิดให้ปรุง อันนี้เป็นเรื่องของธรรม...บริการรรม นี่มันก็ไม่ได้เรื่องได้ราว แล้วก็เผลอไปตามมันเสียจนได้ หาความสงบที่ไหนมันก็ไม่สงบชิ

ประการหนึ่งร่างกายมีกำลังมากมันก็ทำลายเหมือนกัน...ความพากเพียร เวลาร่างกาย

มีกำลังมากตั้งสติไม่ได้ คำบริกรรมเอาอยู่ต่อหน้าต่อตา มันก็ล้มไปต่อหน้าต่อตา มันเคยเป็น เหล่านี้ผมได้ทำมาแล้วผ่านมาแล้ว จึงต้องได้ฝึกหลายเล่มหลายเหลี่ยมหลายสันหลายคมหลายอุบายวิธี จะเอาเป็นความแน่นอนตายตัวที่เดียวไม่ได้เรื่องการฝึก ต้องเอาเหตุเอาการณฺ์ เอาเหตุผลหรือเอาสภาพการณฺ์ต่าง ๆ ที่ปรากฏขึ้นในใจ ซึ่งจะต้องพืดตองเหวียงกัน ในแง่ใดเป็นสำคัญ นั้นละเอาตรงนั้น จึงพูดว่าแน่นอนไม่ได้

เวลาจะใช้ปัญญาก็หากมี เวลาจะใช้ทางสมาธิก็เอา มันพลิกไปพลิกมาอยู่ ขอให้เป็นธรรมเถอะ ถ้าเป็นธรรมแล้วถึงจะไม่สงบมันก็ฉลาดมันก็เป็นอุบาย และเข้ามาสู่ความสงบจนได้ นี่มันไม่มีชิ ปล่อยให้ให้กิเลสมันพืดมันเหวียงด้วยความคิดความปรุง สัญญาอารมณ์ผ่านไปก็ปีก็เดือนแล้ว มันก็อบมันก็อุ่นขึ้นมาใหม่ ๆ สด ๆ ร้อน ๆ ให้ตื่นเป็นบ้าอยู่นั้นนะ ชิ มันน่าทุเรศตรงนี้นะ

จะว่าอนาคตมันก็เป็นลมเป็นแล้งอีกเหมือนกัน เป็นอารมณ์ ไม่มีความจริง มันก็ปรุงมันหลอกอยู่อย่างนั้นจนได้ ในขณะหนึ่ง ๆ มันอยู่ด้วยภาพลอกภาพหลอนอันนี้ ไม่ได้อยู่ด้วยความจริงของจิต เพราะไม่เห็นโทษของมัน ถ้ามันได้สงบให้แน่วลงไปแล้วก็เห็นคุณละชิ และก็เห็นโทษแห่งความวุ่นวายความหลอกลวงนั้นในขณะเดียวกันนั้นแหละ นี่ไม่เห็นเพราะจิตมันไม่เป็น

คำว่าสงบ เราจะไปคาดไปหมาย ได้ยินท่านว่าสงบแบบนั้นสงบแบบนี้ ก็จะไปหมายให้เป็นอย่างนั้นให้เป็นอย่างนี้ก็ไม่ถูก มันต้องเป็นหลักธรรมชาติเกิดขึ้นกับตัวเอง จะสงบแบบใดวิธีใดเจ้าของจะรู้เจ้าของเอง นั้นละเป็นความถูกต้อง เพราะจิตจริตนิสัยของคนไม่เหมือนกัน จะสงบแบบไหนก็ให้รู้ว่ามันสงบ มันไม่ยุ่ง

ผมนะเหนื่อยนะทุกวันนี้ เพียงพูดไปเท่านั้นก็เหนื่อย มันไม่เหมือนแต่ก่อน พูดไป ๆ ก็เหนื่อย ถ้าเหนื่อยแล้วยกธรรมขึ้นมาเพื่อจะพูด ก็เหมือนยกชุงทั้งท่อนั้นแหละ อยากให้หมู่เพื่อนได้รู้ได้เห็น นี่ก็อยากเต็มหัวใจเหมือนกัน แต่แล้วมันก็เป็นไปไม่ได้อย่างที่ว่านี้ เพราะอำนาจฝ่ายต่ำมันรุนแรง ฝ่ายธรรมเครื่องปราบมีกำลังน้อย ก็ถูกมันลบหายไปเสียหมด ให้พากันตั้งอกตั้งใจ

หลักเกณฑ์ก็มีอยู่ดังที่พูดแล้วนั้น ไม่ใช่ทำแบบลม ๆ แล้ง ๆ มันหากเป็นแบบลม ๆ แล้ง ๆ เฉพาะในหัวใจเจ้าของเองต่างหาก หลักเกณฑ์มีอยู่ ไม่ใช่ที่เราไม่มีหลักมีเกณฑ์ มีครูบาอาจารย์คอยแนะนำสั่งสอนทุกแง่ทุกมุม ถูกต้องตามอรรถตามธรรม แต่ใจมันหากเถลไถลไปตามเรื่องของมันต่างหาก ไม่ใช่เราไม่มีหลักเกณฑ์ที่จะประพฤติปฏิบัติ แล้วคว้านั้นคว้านี้ไปอย่างนั้น หลักเกณฑ์มีอยู่แล้ว แต่จิตไม่ยอมรับหลักเกณฑ์นั้นซิ มันถึงได้เหลว ๆ ไหล ๆ อยู่เวลานี้

เรื่องโลกมันหนาแน่นขึ้นภายในใจ โลกก็คือกิเลสนั้นแหละ มันหนาแน่นขึ้นทุกวัน ๆ ไม่ได้จางลงไป นี่จึงทำให้เราได้รับความทุกข์ความลำบากและท้อถอยอ่อนแอไปหมดนั้นแหละ นี่คิดวันหนึ่ง ๆ คิดเรื่องวัฏจักรเรื่องวัฏวนของสัตว์โลกของเขาของเรา อดไม่ได้มันต้องคิด มองดูอะไร ๆ นี่มันหากเป็นไปของมันเอง มันคิดสัมผัสสัมพันธ์อะไร หากเป็นไปในหลักธรรมชาติของมัน แต่มันเป็นไปทางด้านธรรมะล้วน ๆ ไม่ได้เป็นไปด้านกิเลสตัณหา อาสวะเหมือนดังแต่ก่อนที่เคยเป็น มันหากมีแปลกต่างอันนี้

เวลามันหมุนไปทางธรรมก็อย่างที่เคยพูด มันเป็นแต่ด้านธรรมล้วน ๆ สัมผัสสัมพันธ์อะไรมันอด จะว่าอดมันก็ไม่อด มันหากเป็นของมันเอง เหมือนน้ำซัดน้ำซึม ไหลไปคิดพิจารณาไปถึงเรื่องวัฏวนของจิต จิตทุกดวงเป็นอย่างนั้นทั้งหมด จะมีต่างกันว่าหนามากกว่ากันอย่างนี้อันหนึ่ง หนามาก หยาบมาก แล้วปานกลาง บาง เบาบางต่างกัน เช่นท่านว่าวัฏวนมันมีระยะทางไกลไกล ก็คือความหยาบมากหยาบน้อยและละเอียด นี่เป็นลำดับลำดับ ทำให้วัฏวนของใจนี้ยื่นเข้ามา ๆ คือความเกิดแก่เจ็บตายนี้ยื่นเข้ามา แทนที่จะเป็นเพียงหมื่นชาติอย่างนี้ ก็ขาดหมื่นชาติเข้ามา ย่นเข้ามาเป็นพัน เป็นร้อย เป็นสิบเข้ามา ถึงเป็นเอกพีชี อย่างที่ท่านพูดถึงเรื่องพระโสดา

เรื่องหลักธรรมชาติของจิตนี้ แหม.เวลาเราพิจารณาเข้าไปแล้วมันสลดสังเวชจริง ๆ นะ มีธรรมชาติอันหนึ่งที่มันหมุนจิต พาให้จิตเกิดแก่เจ็บตาย แล้วมันปิดไปพร้อมปิดตัวไปพร้อม ไม่ให้สัตว์ทั้งหลายรู้เสื่อนมันได้เลย นี่จึงว่ามันแหลมคมมาก ธรรมชาติอันนี้ท่านให้ชื่อว่ากิเลส ไม่มีใครจะรู้ได้เลยถ้าไม่ใช่พระพุทธเจ้าเป็นพระองค์แรก พระสาวกยังได้ยิน

ได้ฟังก่อน แม้จะไปรู้โดย สนุทธิฎุโก ของตัวเองก็ตามเถอะ แต่ได้เงื่อนจากพระพุทเจ้ามา ก่อน สำหรับพระองค์เองไม่ได้ทรงศึกษาเล่าเรียนจากใครที่เหมาะสม ควรแก่การฆ่ากิเลส สंहารกิเลสวัฏวนนี้เลย จึงเรียกว่า สยัมภู ทรงรู้อเองเห็นเอง ก็เพราะทรงชุดคั่นเอง

จิตแต่ละดวง ๆ มันมากขนาดไหนนั้นชิ หาประมาณไม่ได้เลย และทุกดวงเว้น แนะ เว้นแต่จิตพระพุทเจ้าพระอรหันต์เท่านั้น นั้นไม่นับเข้ามาในประเภทวัฏวนนี้ เพราะนั้น นอกโลกแล้ว โลกวัฏวนนี้ นอกจากนั้นไปหมดแล้วจึงไม่นับเข้ามา ถึงเรายกเว้นก็ว่ากันไป อย่างนั้นละ เพราะคนอาจจะไปคิดเรื่องจิตของท่านอย่างนั้นอย่างนี้ ก็จะดึงเข้ามาในวัฏวนนี้ จึงยกเว้นไว้เพื่อให้ทราบไว้อย่างนั้นเท่านั้นเอง

จากนั้นมันหมุนอย่างนี้ หมุนเกิดหมุนตาย หมุนอยู่ตลอดเวลา หมุนไปทางต่ำชั่วช้า ลามก ให้ได้รับความทุกข์ความทรมานมากที่สุดก็มี อย่างที่ท่านแสดงไว้รอกอเวจีอะไร มี หลายชั้นหลายภูมิ ล้วนแล้วแต่เป็นที่บรรจุของสัตว์ที่มีกรรมหยาบหนาสาโหดเป็นลำดับลำ ดาขึ้นมา จนกระทั่งถึงชั้นมนุษย์ เทวบุตรเทวดา อินทร์ พรหม สูงขึ้นไป ๆ ล้วนแล้วแต่จิต ที่หมุนเหมือนกันหมด เกิดต่างกัน เกิดทางดีทางชั่ว

ถ้าไม่ใช่ทางด้านปฏิบัตินี้จะมองไม่เห็นเลย กับไหนกลับได้ก็ต้องเป็นจิตดวงหมุนอยู่ ตลอดเวลา มีภาคปฏิบัตินี้เท่านั้น และมีความดี พุดง่าย ๆ ก็ความดีทุกประเภท นั้นละเป็น เครื่องเสริมกันเข้ามา เหมือนกับเครื่องมือสังหารวัฏจักรมีหลายประเภท รวมตัวเข้ามาเป็น พลังอันสำคัญ แล้วก็ไหลรวมเข้าสู่จิตตภาวนา ภาคปฏิบัติจิตตภาวนา รวมลงตรงนั้น นั้น ละตรงนี้จะตรงที่จะรู้เรื่องความเกิด แก่ เจ็บ ตายของตัวเอง

เมื่อทราบเรื่องความเกิดแก่เจ็บตายของตัวเองว่าเป็นยังไงมายังไง จนกระทั่งได้ขาด กลายเป็นวิวิจติคือไม่หมุนอีกแล้ว ทำไมจะไม่ทราบเรื่องจิตแต่ละดวง ๆ ของสัตว์โลกที่ เต็มไปด้วยความหมุนเวียนนี้เล่า ต้องทราบได้อย่างประจักษ์ใจ เพราะใจดวงนี้เป็นเครื่อง ยืนยันว่าเคยเป็นมาอย่างนั้นแล้ว บัดนี้ไม่เป็นอย่างนั้นแล้ว เพราะเหตุอะไร ก็ทราบด้วยว่า เพราะเหตุนั้น

ตั้งพระพุทเจ้าของเรา อเนกชาติสังสาริ สนุธาวิสุสิ อนิพุพิสิ คหการิ คเวสุสนุโต,

ทุกขา ชาติ ปุณฺณปุณฺณ ท่านแสดงไว้ในปฐมโพธิกาลที่ได้ตรัสรู้ ท่านแยกวิชาตมฺหาที่สร้าง บ้านสร้างเรือน คือภพชาติต่าง ๆ ให้เรา บัดนี้เราได้ทำลายให้สิ้นไปหมดแล้ว ไม่มีกิเลส ตมฺหาตัวใดที่จะสร้างภพสร้างชาติ ให้เรา(ท่านว่า) จิตของเราถึงแล้วซึ่งพระนิพพาน นั้น ท่านพูดไว้ใน อเนกชาติสังสาริ นั้นละเป็นพระพุทฺธพจนํ เป็นพระอรุทานของพระพุทฺธเจ้า เอง นั้นละท่านรู้ด้วยเหตุ นั้น

ที่นี้บรรดาสาวกปฏิบัติทำไมจะไม่รู้อย่างพระองค์ละ เมื่อถึงขั้นรู้แล้วปิดไม่อยู่ ต้อง ทราบแบบเดียวกัน ยอมรับพระพุทฺธเจ้าเพราะยอมรับเจ้าของ ยอมรับว่าจิตดวงนี้พ้นแล้ว จากความหมุนเวียน และทราบได้ชัดว่าแต่ก่อนเป็นเพราะอะไรพาให้หมุนเวียน นี้ก็เพราะ ธรรมชาติที่ว่านี้ กิเลสตมฺหาอาสวะนั้นละ ท่านก็แสดงไว้ใน อเนกชาติสังสาริ นั้นแหละ

วิสงฺขารคตํ จิตฺตํ ตณฺหาหนํ ขยมชฺชมคฺคา ตมฺหาคือความทะเยอทะยาน ความอยาก ความดิ้นรน นี้ละเป็นยางเหนียว เป็นตัวสำคัญที่สุดพาให้จิตหมุน พอได้ถูกทำลายเสียหมด สิ้นโดยประการทั้งปวงแล้ว ท่านว่าจิตเราถึงแล้วซึ่งพระนิพพาน มีความไม่ปรุงอะไรอีกแล้ว หมด เชื้ออะไรหมด สาวกทั้งหลายก็รู้อย่างเดียวกัน ไม่มีสาวกองค์ใดที่จะไปรู้อย่างอื่น รู้ แบบเดียวกันหมด

เมื่อรู้เจ้าของเป็นอย่างนี้ จิตเจ้าของเป็นอย่างนี้แล้ว ก็สามารถจะรู้จิตทั่ว ๆ ไปได้ เช่น เดียวกับเรารู้เรื่องของเรา เราเคยเป็นมาอย่างไร ๆ มาแต่ก่อน จิตเหล่านั้นเคยเป็นมาอย่างไร ๆ เวลานี้จิตของเราผ่านแล้วพ้นแล้ว ไม่ไปเป็นอย่างนั้นอีกแล้วก็ทราบ จิตทั้งหลายที่ยังไม่ ผ่านเพราะยังมีนั้นฝังอยู่ แน่ะ ก็บอกชัด ๆ

อวิชาตมฺหา นี้ละยางเหนียวตัวนี้ ยางอันนี้ละที่ฝังจิต เป็นนามธรรมด้วยกันกับจิต มองไม่เห็นถ้าไม่ใช่ญาณวิถิ ถ้าไม่ใช่ปัญญา คำว่าญาณ ๆ คือละเอียดมาก ญาณ อุกฺกปาติ ปญฺญา อุกฺกปาติ วิชฺชา อุกฺกปาติ อาโลโก อุกฺกปาติ คือละเอียดซึ่งลงไปโดยลำดับ ถอยขึ้น มา ๆ จนกระทั่งถึง วิชฺชา อุกฺกปาติ แล้วก็ อาโลโก อุกฺกปาติ คือสว่างไปหมดเลย รู้อบไป หมด

แล้วจะมีใครมารู้ได้อย่างนี้ ก็มีพระพุทฺธเจ้า จึงเรียกว่าศาสตาองค์เอก ศาสนาเอก ถึง

เหตุถึงผล ไม่มีคำว่าหลอกลวง ไม่มีคำว่าลูป ๆ คำ ๆ เป็นความจริงล้วน ๆ รู้จริงเห็นจริง นี่ละจิตวิญญาณที่ผ่านอันนี้ไปได้แล้วก็ไม่พูดอีกได้เลย ไม่พูด พูดไปทำไม ไม่มีปัญหานี้ ไม่มีเหตุไม่มีปัญหาพูดมาทำไม ไอ้พวกเจ้าปัญหาชิ จิตดวงที่เต็มไปด้วยยางเหนียวพาให้เกิด แก่เจ็บตายอยู่ตลอดนี่ชิ มันถึงมีบุญมีบาปแทรกกันไปแทรกกันมาอยู่ที่นี่ อันนั้นพ้นไปแล้ว พูดไปหาท่านทำไม

หาอุบายแก้ไขชิ ให้มันสิ้นมันสุดลงไป จะไม่ต้องมาเที่ยวเกิดแก่เจ็บตายอีก ถ้าหากว่า แก่ไม่ได้เมื่อไรก็เป็นอย่างนี้ตลอดไปเลย ฟังแต่ว่าตลอดไป อนมตคุโค ท่านว่าไม่มีเบื้อง ต้นเบื้องปลาย ท่านเทียบอุปมาไว้ว่าเหมือนมดแดงโตขอบด้ง ดูเอา มันออกไปทางไหน ไม่เห็นทางออก วนไปวนมาอยู่นั่น ท่านว่านั่น นี่ละวัฏวน กามภพ รูปภพ อรูปภพ นี่ละขอบด้ง เหมือนขอบด้ง สัตว์ทั้งหลายหมุนอยู่ที่นี่ หมุนไปหมุนมาอยู่ที่นี่ ทางออกก็ตั้งแต่ไสดา สกิทา อนาคตา ขึ้นไป ผลเป็นขึ้นมาแล้ว ไสตะก็แปลว่า กระแส พาดพิงแล้ว กระแสแห่งความสิ้น ทุกข์พาดพิงถึงแล้วเรื่อย ๆ ขึ้นไป

ชั้นภูมิของท่านที่ท่านอยู่ก็เป็นแล้วละ จิตประเภทเหล่านี้ก้าวเข้าสู่ อวิหา อตปปา สุทสสา สุทสสี อกนิฏฐา พรหมโลก ๕ ชั้น เรียกว่า สุทธาวาส ๕ ชั้น เป็นที่อยู่ของผู้บริสุทธิ์ สุทธาวาส แปลเอา บริสุทธิ์นี่ท่านคงจะหมายถึงเรื่องกามกิเลส จะให้บริสุทธิ์จริง ๆ นั้นยัง ก็ อวิชชาอุปจจยา สงขารรา ยังมีอยู่ในจิตของ ๕ ชั้นนี้ ผู้ก้าวเข้าสู่ ๕ ชั้นนี้ยังมีอยู่ที่นี่ เป็น ระดับแรก ระดับสอง ระดับสามขึ้นไป เช่น อวิหา อตปปา สุทสสา สุทสสี อกนิฏฐา พอถึง ชั้นอกนิฏฐาแล้วก็ผ่านเข้าสู่นิพพานท่านว่า

นี่เป็นหลักธรรมชาติของจิตที่เป็นเอง เมื่อก้าวเข้าถึงชั้นนี้แล้วเป็นหลักธรรมชาติของ ตัวเอง เช่นเดียวกับผลไม้ที่แก่แล้ว จะสอยลงมาบ่มไม่บ่มก็ตาม จะสุกโดยถ่ายเดียวเท่านั้น ถ้ายิ่งได้บ่มก็ยิ่งเร็ว อันนี้ก็ยิ่งได้ปฏิบัติยิ่งได้อบรมในจิตชั้นนี้ ตั้งแต่ชั้นแรกที่ได้ระดับ อนาคตา ได้รับการอบรมแล้วก็ยิ่งรวดเร็วขึ้นไป ๆ เรื่อย ๆ จนกระทั่งสิ้นสุดในชาตินั้นเลย ไม่ต้องไปรออยู่ในชั้นใดภูมิใด หรือภพแห่งอกนิฏฐาภพก็ตาม ไม่ต้องไปรอ ไม่ไปอยู่ ผ่าน เลย

นี่เพราะได้รับการบ่ม บ่มอินทรีย์ คือการปฏิบัติอบรมตัวอยู่เสมออย่างนี้ละ อย่างนักปฏิบัตินี้ จิตได้ก้าวเข้าถึงขั้นนี้แล้วก็เร่งความเพียรอยู่ตลอด ไม่ปล่อยให้เป็นไปเองตามธรรมดา มีการหนุนกันด้วย มีความเพียรด้วย หนุนเข้าไปด้วยก็เร็วขึ้น เหมือนกับแก้มแล้วก็ยังไม่แล้ว สอยมาบ่มด้วย ผลไม้ก็สุกได้ง่าย สุกได้เร็วกว่าอยู่กับต้น นั่นเป็นอย่างนั้น

นี่ทางออก เมื่อก้าวเข้านี้แล้วเป็นทางออกละนะ พอถึงโสดะแล้วก็เรื่อย ๆ ขึ้นไป สกิทา อนาคตา แล้วก็อรหัตตภูมิเต็มภูมิ ผ่าน รู้อยู่ในหัวใจนี้แหละผู้ปฏิบัติทำไมจะไม่รู้ สนฺทิฎฐิโก พระองค์ประกาศกังวาน ล้ำสมัยที่ไหน เอาจงไปซิ พวกกันปฏิบัติ การปฏิบัติของเราไม่ล้ำสมัยผลจะไม่ล้ำสมัย จะเห็นชัดเจนขึ้นมาเลย แล้วพระพุทธเจ้าจะเหมือนกับว่าประกาศกังวานอยู่ต่อหัวใจเราอยู่นะ อยู่ในหทัยเรา

พระพุทธเจ้าประกาศกังวานคือความจริง พระพุทธเจ้าประกาศไว้อย่างนี้ ๆ เมื่อรู้ความจริงขึ้นมา เหมือนว่าพระพุทธเจ้าประกาศกังวานอยู่ในหัวใจเรานั้น นั่นความจริง ได้ผ่านนี้แล้วหมด ที่ว่าหมดคือรู้ไปโดยลำดับนะ จิตเวลาถึงขั้นนี้แล้วรู้จริง ๆ เช่นท่านได้ระดับของกามราคะ คือมันละได้กามราคะขาดอย่างนี้ละ พอได้ระดับมันก็รู้ มันจะละเอียดของมันไปเรื่อย ๆ เพราะเร่ง

เออละพอ